

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM**

Broj:
Sarjevo, 25.11.2011. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

PRIMLJENO: 25.10.2011			
Organizaciona jedinica	Klasifikacioni oznaka	Redni broj	Udalj
		0102-01-1083-1/11	

**ZAJEDNIČKA KOMISIJA OBA DOMA ZA
PRVOĐENJE PRESUDE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA
PRAVA U STRAZBURU U PREDMETU SEJDIĆ I FINCI
PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE**

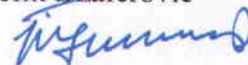
PREDMET :Dostavljanje prijedloga

U prilogu Vam dostavljam prijedlog SDA za implementaciju presude Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine. Radi se o našem ranijem prijedlogu kojeg smo 22.03.2010.godine dostavili interresornoj radnoj grupi za izradu amandmana na Ustav BiH.

S poštovanjem,

ČLAN ZAJEDNIČKE KOMISIJE

Šefik Džaferović

**SELMO CIKOTIĆ
HAZIM RANČIĆ
ŠEFIK DŽAFEROVIĆ**

Interresorna radna grupa za izradu amandmana na Ustav Bosne i Hercegovine
Predsjedavajući gosp. Bariša Čolak

PREDMET: dostavljanje prijedloga

U skladu s dogovorom s posljednje sjednice Interresorne radne grupe, dostavljamo vam prijedlog SDA za izmjene Ustava Bosne i Hercegovine.

Radi se o prijedlogu međunarodne zajednice s početka butmirskog procesa od 19.10.2009.godine.

Smatramo da ovaj prijedlog predstavlja dobru osnovu za implementaciju presude Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić-Finci.

Usvajanjem ovog paketa, usaglašenog i sa stavovima Venecijanske komisije, imali bismo suštinsku, a ne kozmetičku primjenu presude.

Sarajevo, 22.03.2010.godine

ČLANOVI RADNE GRUPE

Selmo Cikotić

Hazim Rančić

Šefik Džaferović

Ponedjeljak, 19. oktobar 2009.

Ustavni amandmani

Primjedba: U ovom dokumentu masnim slovima su prikazane promjene postojećeg Ustava Bosne i Hercegovine, sa umetnutim dijelovima koji su podvučeni, dok su dijelovi koji se brišu precrtani. Tekst predstavlja ograničeni broj predloženih izmjena koje su usmjerene ka podsticanju Evroatlantske integracije uz uzimanje u obzir prijedloga amandmana iz 2006. godine, preporuka Venecijanske komisije, postojećeg teksta Ustava i drugih ustavnih dokumenta. Ukoliko relevantni učesnici odluče da Parlamentarnoj skupštini BiH predlože ustavni amandman, biće potrebno sačiniti amandmanski instrument.¹

Član III: Nadležnosti i odnosi između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta

1. Nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine

Sljedeća pitanja su u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine:

- a. Obrana, obavještajni poslovi i vanjska sigurnost.²
- b. Vanjska politika.
- c. Vanjskotrgovinska politika.
- d. Carinska politika.
- e. Monetarna politika, kao što je predviđeno članom VII.
- f. Finansiranje institucija i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- g. Politika i regulisanje pitanja migracije, izbjeglica, imigracije i azila³

¹ U procesu stvaranja bilo kog amandmanskog instrumenta ove vrste, postojeći zakoni Bosne i Hercegovine se moraju pažljivo analizirati kako bi se obezbijedila konzistentnost i uvrstila sva potrebna usaglašavanja.

² U skladu sa prijedlogom amandmana iz 2006. godine, postojećim zakonima i preporukom Venecijanske komisije (u daljem tekstu:VK), obrana, obavještajni poslovi i sigurnost su dodati postojećoj listi nadležnosti (CDL-AD(2006)019 stav 12).

³ Promjene uključene u stavovima (g), (i) i (k) uvedene su u prijedlog amandmana iz 2006. godine. VK je pozdravila izmjene iz 2006. godine u vezi s članom III(1) kao uhapređenje raspodjele nadležnosti. VK je takođe primijetila, međutim, da je to bio samo djelomičan pristup, te sugerirao da nakon početnog skupa reformi uslijedi proces koji će se sistematski odraziti na koherentnu i stabilnu raspodjelu nadležnosti. (CDL-AD 2006) 019, stav 20). Vanjsko politička inicijativa BiH tvrdi u svom izvještaju: "Strukture upravljanja državom u BiH: Jačanjem institucionalnih kapaciteta i preuzimanjem vlasništva nad promjenama u procesu integracije u EU, do funkcionalne države" (http://www.vpi.ba/eng/content/documents/Governance_Structures_in_B&H.pdf, u daljem tekstu VPI Izvještaj o upravljanju državom u BiH) o "produbljivanju, a ne proširivanju odgovornosti države BiH", VPI Izvještaj o upravljanju državom BiH, strana 11. Konkretno, njihov prijedlog u vezi sa funkcionalnom državom koja se priprema za integraciju u EU bio bi usredotočenje "na

- h. Međunarodna i međuentitetska provedba krivičnog prava, uključujući i odnose sa Interpolom.
- i. Uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkih i međunarodnih komunikacijakomunikacijskih postrojenja.
- j. Uspostavljanje i funkcionisanje jedinstvenog sistema indirektnog oporezivanja.⁴
- k. Regulisanje međunarodnog i međuentitetskog transporta.
- l. Kontrola vazdušnog saobraćaja.
- m. Bilo koje drugo pitanje u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine po ovom Ustavu.⁵

2. Nadležnosti entiteta

- a. Entiteti imaju pravo da uspostavljaju posebne paralelne odnose sa susjednim državama, u skladu sa suverenitetom i teritorijalnim integritetom Bosne i Hercegovine.⁶
- b. Svaki entitet će pružiti svu potrebnu pomoć vladi Bosne i Hercegovine kako bi joj se omogućilo da ispoštuje međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine, ~~s tim da će finansijske obaveze u koje je ušao jedan entitet bez saglasnosti drugog, a prije izbora Parlamentarne skupštine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine, ostati obaveza tog entiteta osim ukoliko je ta obaveza neophodna za nastavak članstva Bosne i Hercegovine u nekoj međunarodnoj organizaciji.~~⁷
- c. Entiteti će ispuniti sve uslove za pravnu sigurnost i zaštitu lica pod svojom jurisdikcijom, održavanjem civilnih ustanova za primjenu pravnih propisa, koje će funkcionisati u skladu sa međunarodno priznatim standardima uz

mjere (...) do onog nivoa na kome država ima stvarne ovlasti i resurse za provođenje svojih obaveza kao i bilo koja druga centralna država u decentraliziranom sistemu".

⁴ Amandmani predloženi 2006. godine su uključili oporezivanje u listu podijeljenih nadležnosti, ali, VK je ukazao da bi podjelu rada trebalo dodatno definisati (CDL-AD2006)019 stav 13-15. (vidi fusnotu 9). Shodno tome, utvrđivanje sistema indirektnog oporezivanja u listu državnih nadležnosti osigurava određenu jasnoću u pogledu toga koje nadležnosti oporezivanja treba vršiti država.

⁵ Prijedlog iz 2006 godine je uključio sličnu odredbu. Međutim, jezik prijedloga (koji nije usvojen ovdje), po navodima VK, "kao da je otvarao vrata državi da preuzme ovlasti na osnovu redovnog zakona bez donošenja amandmana na ustav. To nije prihvatljivo u jednoj federalnog državi i u kontradikciji je sa članom III 3(a) koji daje ostale ovlasti entitetima" (CDL-AD(2006)019, para 12(d)).

⁶ Amandmani iz 2006. godine su uključili sljedeći jezik na kraju ovog stava "u skladu sa evropskim standardima." Obzirom na nejasnu prirodu ove formulacije, nije jasno koja je svrha te dodatne formulacije.

⁷ Izbrisani tekst je prelazna odredba koja nije više u primjeni.

poštovanje međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, iz člana II ovog Ustava, i poduzimanjem ostalih odgovarajućih mjera.

- d. Svaki entitet može također sklapati sporazume sa državama i međunarodnim organizacijama uz saglasnost ~~Parlamentarne skupštine~~ Predstavničkog doma. ~~Parlamentarna skupština~~ Predstavnički dom može zakonom predvidjeti da za određene vrste sporazuma takva saglasnost nije potrebna.⁸

2 bis - Podijeljene nadležnosti⁹

Bez utjecaja na bilo koje druge odredbe ovog Ustava, sljedeća pitanja su nadležnosti podijeljene između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta na način uređen zakonom Bosne i Hercegovine u skladu s Ustavom:

- a. Oporezivanje,
- b. Izborni proces,
- c. Pravosuđe,
- d. Poljoprivreda,
- e. Nauka i tehnologija,
- f. Okoliš,
- g. Lokalna samouprava.

3. Pravni poredak i nadležnosti institucija

- a. Sve vladine funkcije i ovlaštenja koja nisu ovim Ustavom izričito povjerena institucijama Bosne i Hercegovine pripadaju entitetima.
- b. Entiteti i sve njihove administrativne jedinice će se u potpunosti pridržavati ovog Ustava, kojim se stavljaju van snage zakonske odredbe Bosne i Hercegovine i ustavne i zakonske odredbe entiteta koje mu nisu saglasne, kao i odluka institucija Bosne i Hercegovine. Opšta načela

---

⁸ Upućivanje je izvršeno na Predstavnički dom umjesto Parlamentarne skupštine, što je konzistentno sa izmjenama sastava Parlamentarne skupštine.

⁹ Aprilskim amandmanima uveden je koncept podijeljenih nadležnosti, a VK je u načelu pozdravila ovaj dodatak, s tim da je zapazila potrebu da se preciziraju jedinice vlasti koje dijele ove nadležnosti. Formulacija je shodno tome usklađena. VK je takođe konstatovala potrebu da se definišu kriteriji po kojima se nadležnosti dijele. (CDL-AD(2006)019, st. 13-15). Najmanje tri ove nadležnosti su već predmet zakonodavstva BiH kojim se definišu nadležnosti države. Na kraju, za ispunjenje kriterija članstva u EU potrebno je da država kandidat "stvori uslove za svoju integraciju putem prilagođavanja svojih administrativnih struktura, na način koji je istaklo Evropsko vijeće u Madridu u decembru 1995." Konkretno, "premda je od važnosti da zakonodavstvo Evropske zajednice bude transponovano u domaće zakonodavstvo država, čak je još važnije da zakonodavstvo bude efikasno provedeno putem odgovarajućih upravnih i pravosudnih struktura. Ovo je preduslov za uzajamno povjerenje koje je potrebno za članstvo u EU". Vidi pod

http://ec.europa.eu/enlargement/enlargement_process/accession_process/criteria/index_en.htm.

međunarodnog prava su sastavni dio pravnog poretka Bosne i Hercegovine i entiteta..

4. Koordinacija

- a. Predsjedništvo može odlučiti da podstakne međuentitetsku koordinaciju u stvarima koje se ne nalaze u okviru nadležnosti Bosne i Hercegovine predviđenim ovim Ustavom, izuzev ako se u konkretnom slučaju jedan entitet tome usprotivi.
- b. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i druge institucije Bosne i Hercegovine s jedne strane, i mjerodavne institucije entiteta s druge strane, međusobno koordiniraju u izvršavanju pitanja od zajedničkog interesa, uključujući pitanja u vezi s evropskim integracijama.¹⁰

5. Dodatne nadležnosti.

- a. Bosna i Hercegovina će preuzeti nadležnost u onim stvarima u kojima se o tome postigne saglasnost entiteta; stvarima koje su predviđene u Aneksima 5 - 8 Opšteg okvirnog sporazuma; ili koje su potrebne za očuvanje suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine, u skladu sa podjelom nadležnosti među institucijama Bosne i Hercegovine. Dodatne institucije mogu biti uspostavljene prema potrebi za vršenje ovih nadležnosti.
- b. U periodu od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Ustava, entiteti će početi pregovore s ciljem uključivanja i drugih pitanja u nadležnost institucija Bosne i Hercegovine, uključujući korištenje izvora energije, i zajedničke privredne projekte
- c. Nadležnosti koje je preuzela Bosna i Hercegovina po postignutoj saglasnosti entiteta, mogu biti vraćene entitetima uz jednoglasan pristanak Bosne i Hercegovine i oba entiteta.¹¹

6. Odnosi s međunarodnim organizacijama.¹²

---

¹⁰ Obzirom da će entiteti i država, kao dio procesa pristupanja, trebati preduzeti koordiniranu akciju radi obezbjeđenja konzistentnog usvajanja i primjene EU aquisa i drugih instrumenata EU, biće potrebna takva koordinirana funkcija.

¹¹ Amandmani iz 2006. godine su predložili odredbu sličnu stavu 5 (c) i VK je pozdravila pojašnjenje. (CDL-AD(2006)019, stav 18). Jezik usvojen u ovom nacrtu, međutim, je pojašnjen kako bi bio u skladu sa jezikom u postojećem ustavu.

¹² Amandmani iz 2006. godine su predvidjeli EU odredbu sličnu ovoj odredbi. U pogledu EU odredbe iz 2006. VK je primijetila da je to "od najveće važnosti", dovoljno široko koncipirano i da izgleda ne ostavlja pravne praznine. "To će omogućiti zemlji da preuzme puni udio u evropskoj integraciji i time ispravi fundamentalnu manjkavost sadašnjeg Ustava." VK je takođe primijetila

- a. Bosna i Hercegovina je nadležna za podnošenje zahtjeva za članstvo u međunarodnim organizacijama kao i za zaključenje sporazuma o pristupanju u skladu s članom IV(7)(e) i članom V(4)(a)(iv). U tom smislu Bosna i Hercegovina može prenijeti suverene ovlasti na te organizacije.
- b. Bosna i Hercegovina je nadležna za zaključivanje sporazuma s Evropskom unijom i za preuzimanje pravnih i političkih obaveza potrebnih za proces pristupanja Evropskoj uniji, uključujući o pitanjima koja su u skladu s drugim odredbama ovog Ustava u nadležnosti entiteta.
- c. Bosna i Hercegovina i entiteti će osigurati poštivanje sporazuma zaključenih s Evropskom unijom, obaveza preuzetih prema Evropskoj uniji i obaveza koje proističu iz članstva u Evropskoj uniji, u skladu sa svojim nadležnostima utvrđenim u ovom Ustavu.
- d. U slučaju potrebe u procesu pristupanja Evropskoj uniji, Bosna i Hercegovina će biti nadležna za donošenje zakonodavstva, uspostavu institucija i osiguranje provedbe za bilo koje prethodno navedene obaveze.

Član IV: Parlamentarna skupština

1. Opći principi.

- a. Parlamentarna skupština ima dva doma: ~~Dom naroda i~~ Predstavnički dom i Dom naroda.~~Predstavnički dom.~~
- b. Zakonodavna vlast za Bosnu i Hercegovinu povjerava se Predstavničkom domu u skladu s Ustavom.¹³

2. Sastav i izbor Parlamentarne skupštine.¹⁴

međutim, da odredba "ne omogućava da se dobije sveobuhvatna slika o odnosnim odgovornostima države i entiteta i da nedostatak jasnoće može rezultirati teškoćama njegove primjene." (CDL-AD(2006)019, stav 19). Jezik iz 2006. godine je, međutim, bio pretežak. Jezik korišten u ovom tekstu je dala Evropska komisija i on je sličan odredbama ove vrste koje su druge zemlje EU usvojile u svojim ustavima kako bi uskladile svoje ustave sa svojim EU obavezama. Na primjer, Češka Republika (član 10(a) (1), Francuska (Poglavlje XV), Njemačka (članovi 23 i 24), Nizozemska (član 92), Rumunija (član 145.1, Slovačka Republika) član 7(2), 120(2) i Slovenija (član 3a).

¹³ Ova odredba predviđa da je Predstavnički dom, naspram Parlamentarnoj skupštini, tijelo kojem je povjerena zakonodavna vlast. To je konzistentno s revidiranim nadležnostima za Predstavnički dom i Dom naroda. Dodatno, naznačivanje Predstavničkog doma kao zakonodavnog tijela jasno govori da Dom naroda nije zakonodavno tijelo. Vidi fusnotu 15 u vezi s ECHR pitanjima.

¹⁴ Iako se tekst poziva na amandmane iz 2006. godine, on je suštinski revidiran kako bi se pojasnio i skratio.

~~Dom naroda se sastoji od 15 delegata, od kojih su dvije trećine iz Federacije (uključujući pet Hrvata i pet Bošnjaka) i jedna trećina iz Republike Srpske (pet Srba).~~

~~a) Nominovane hrvatske, odnosno bošnjačke delegate iz Federacije biraju hrvatski odnosno bošnjački delegati u Domu naroda Federacije. Delegate iz Republike Srpske bira Narodna skupština Republike Srpske.~~

~~b) Devet članova Doma naroda sačinjava kvorum, pod uslovom da su prisutna najmanje tri bošnjačka, tri hrvatska i tri srpska delegata.~~

~~Predstavnički dom sastoji se od 42 člana, od kojih se dvije trećine biraju sa teritorije Federacije, a jedna trećina sa teritorije Republike Srpske.~~

~~a) Članovi Predstavničkog doma biraju se neposredno iz svog entiteta, u skladu sa izbornim zakonom kojeg će donijeti Parlamentarna skupština. Međutim, prvi izbori će biti održani u skladu sa Aneksom 3. Opšteg okvirnog sporazuma.~~

- a. Predstavnički dom sastoji se od 87 mjesta, od kojih su tri mjesta garantirana onima koji nisu pripadnici konstitutivnih naroda.
- b. Članovi Predstavničkog doma biraju se na osnovu općeg i jednakog biračkog prava neposrednim i tajnim glasanjem i na način predviđen zakonom Bosne i Hercegovine.
- c. Dom naroda sastoji se od 21¹⁵ mjesta, od kojih sedam članova predstavljaju Bošnjake, sedam Hrvate i sedam Srbe, koji čine tri kluba konstitutivnih naroda.¹⁶ Radi izbora imenovanih kandidata za

¹⁴ Iako su ove odredbe iz amandmana iz 2006. godine, on je revidiran kako bi se pojasnio i skratio tekst.

¹⁵ VK je postavila pitanje potrebe povećanja broja mjesta u Predstavničkom domu, ali se čini da ne vidi da to predstavlja bilo kakav značajniji problem. (CDL-AD(2006)019, stav 24).

¹⁶ VK je izrazila mišljenje 2005. godine da postojeće ustavne odredbe o Domu naroda koji ima pune zakonodavne ovlasti i koji je izabran samo od određenih građana BiH na osnovi njihovog etniciteta i teritorije narušavaju EHCR (CDL-AD (2005) 004, stav 80). U svom mišljenju iz 2006. godine, VK je primijetila kao problematično to da je članstvo u Domu naroda ostaje ograničeno na ljude koji pripadaju jednom od tri konstitutivna naroda. (CDL-AD(2006)019, stav 25). Međutim, VK je takođe primijetila da Dom naroda više neće biti isključivo zakonodavni dom, već tijelo koje će se baviti uglavnom pitanjem vitalnih nacionalnih interesa. Shodno tome, VK smatra da se postavlja pitanje o primjenjivosti člana 3. Prvog protokola i člana 14. ECHR. VK je takođe primijetila da druge nadležnosti koje su date Domu naroda (učestvuje u izboru Predsjedništva i odobravanje ustavnih amandmana) iako nisu imuni na kritiku, neće dovesti do različitog rezultata. (CDL-AD(2006)019, stav 27).

Međutim, VK je konstatovala trajan problem u pogledu Protokola 12, ali ukazala da je uloga koja je data konstitutivnim narodima po svoj prilici opravdana. (CDL-AD(2006)019, stav 26-27). VK preferira ukidanje Doma naroda, vidi takođe *amicus curiae* u predmetu Sedić i Finci protiv Bosne i Hercegovine, pred Evropskim sudom za ljudska prava (CDL-AD(2008)027). VPI BiH tvrdi, ne iz razloga ljudskih prava, nego iz razloga stvaranje efikasne države i razloga EU integracija, da je potrebno preduzeti sljedeće reforme: reformiranje ili ukidanje ponderisanih uvjeta kvoruma, reduciranje Doma naroda u cilju isključivog razmatranja pitanja VNI i ukidanje ili reduciranje

Predsjedništvo, svaki od tri člana izabrana u skladu s članom IV(2)(a) može se pridružiti klubu naroda, ali nijedan klub neće imati više od osam članova.

- d. Članove u Doma naroda bira posredno Predstavnički dom iz reda svojih članova u skladu sa zakonom. Članovi Doma naroda zadržavaju svoje članstvo u Predstavničkom domu.

3. Trajanje mandata i podobnost članova.

- a. Mandat članova Parlamentarne skupštine traje četiri godine.
- b. Član Predstavničkog doma može biti svaki punoljetni građanin Bosne i Hercegovine koji ima biračko pravo.
- c. Članovi Parlamentarne skupštine ne smiju obavljati nikakvu drugu posredno ili neposredno izabranu dužnost ili vršiti funkciju u organu izvršne vlasti za vrijeme trajanja mandata u Parlamentarnoj skupštini. Drugi slučajevi nespojivosti mogu se utvrditi zakonom.¹⁷
- d. Delegati i Članovi ne mogu biti pozivani na krivičnu ili građansku odgovornost u pogledu bilo kojeg čina izvršenog u okviru dužnosti u Parlamentarnoj skupštini.

4. Poslovnik o radu.¹⁸

---

slučajeva u kojima se primjenjuje entitetsko glasanje u Predstavničkom domu, npr. primjena entitetskog glasanja isključivo u pitanjima iz podijeljenih nadležnosti, VPI BiH Izvještaj o upravljanju državom u BiH, strana 20 (naglašeni dio označen).

Da bi se poboljšali amandmani iz 2006. sa stanovišta ECHR-a članovima Predstavničkog doma koji zauzimaju garantovana mjesta data je uloga u izvoru Predsjedništva. Pored toga, formulacija iz 2006. je izmijenjena kako bi upućivala na pojedince koji predstavljaju date konstitutivne narode, umjesto da dolaze iz reda konstitutivnih naroda.

¹⁷ Prijedlog amandmana iz 2006. godine je uvrstio jednu odredbu o nekompatibilnosti. VK vjeruje da pitanje sukoba interesa treba biti tretirano mnogo prikladnije zakonom umjesto korištenjem jezika ustava, ili da nekompatibilnosti budu navedene u ustavu. (CDL-AD(2006)019, para 28). Izborni zakon BiH se već bavi pitanjima nekompatibilnosti (vidi član 1.8 Izbornog zakona). Odredbe o nekompatibilnosti nisu rijetke u drugim ustavima: vidi na pr. austrijski ustav, član. 59; belgijski ustav, članove. 50-51; češki ustav, članove. 22 and 32; francuski ustav, članove. 23 i 25; njemački bazični zakon, članovi. 55 i 66; mađarski ustav, član. 20; talijanski ustav, članovi. 65, 66 i 122; norveški ustav, član. 62; slovenački ustav, članovi. 82 i 100; i švicarski ustav, član. 144. Na osnovi ovih primjera, izgleda da druge države imaju ustavne odredbe slične odredbama predloženim u amandmanima iz 2006. godine u tom smislu da eksplicitno navode činjenice da članovi parlamenta ne mogu imati druge javne funkcije istovremeno. Shodno tome, jezik iz 2006. godine je revidiran kako bi bliže sledio jezik u Izbornom zakonu i ostavlja otvorenom mogućnost za druge forme nekompatibilnosti koje se mogu uspostaviti zakonom. Ovaj je pristup sličan pristupu koji je korišten u mađarskom ustavu (vidi član 20).

¹⁸ Jezik u ovoj odredbi je preuzet iz predloženih amandmana 2006. godine kojima se konsolidiraju poslovnik Parlamenta i odredbe o zakonodavnom postupku -- s izuzetkom odredbi u vezi s vitalnim nacionalnim interesima, koje su bile prethodno uključene u odredbe o zakonodavnom

- a. Svaki dom će većinom glasova usvojiti svoj poslovnik o radu ~~i izabrati među svojim članovima jednog Srbina, jednog Bošnjaka i jednog Hrvata za predsjedavajućeg i zamjenike predsjedavajućeg, s tim da će mjesto predsjedavajućeg rotirati između ova tri lica.~~
- b. Vijeće ministara i članovi Predstavničkog doma mogu predlagati zakone.
- c. Glasanja su javna i unose se u zapisnik, osim ako nije drugačije utvrđeno ovim Ustavom i poslovnikom o radu datog doma.¹⁹
- d. Kompletni zapisnici sa rasprava u oba doma biće objavljivani, a njihove sjednice će, osim u izuzetnim situacijama u skladu sa poslovnikom, biti javne
- e. ~~Odluke Parlamentarne skupštine~~ Zakonski akti neće stupiti na snagu prije nego što budu objavljeni.

5. Predsjednik i potpredsjednici domova Parlamentarne skupštine.

- a) Domovi Parlamentarne skupštine imaju predsjednika i dva zamjenika predsjednika koje biraju iz reda svojih članova, a koji će obavljati dužnost u mandatu od četiri godine osim ako ne budu razriješeni. Predsjednici i zamjenici predsjednika ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.²⁰
- b) Predsjednik Predstavničkog doma predstavlja Parlamentarnu skupštinu i odgovoran je za njeno efikasno funkcioniranje.
- c) Predsjednik Predstavničkog doma, predsjednik Doma naroda i premijer ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

6. Sjednice Parlamentarne skupštine.²¹

postupku. Odredbe o VNI su u stavu 9. Ona takođe zadržava u većoj mjeri postojeći ustavni jezik nego što su to činili amandmani iz 2006.godine.

¹⁹ Na osnovi pregledanih ustava, ustavi generalno govore o javnim zasjedanjima. Primjeri takvih odredaba se mogu naći u belgijskom ustavu (član. 47), njemačkom ustavu (član. 42), mađarskom ustavu (član. 23), norveškom ustavu (član. 74) i švicarskom ustavu (član. 158). Stav 4(d), koji se nalazi u postojećem ustavu, predviđa javna zasjedanja i sličan je jeziku koji se nalaze u drugim ustavima

²⁰ VK je ukazala da pretpostavlja da se druga rečenica i sličan jezik u stavu c) "ni u kom slučaju ne smije tumačiti tako da zabranjuje izbor osobe koja pripada grupi Ostalih na jednu od ovih pozicija. Ovo bi bila nedopustiva diskriminacija. (CDL-AD(2006)019, stav 29)

²¹ Predloženi amandmani iz 2006. godine su uključili detaljne postupke u vezi sazivanja parlamentarnog zasjedanja. Drugi ustavi predviđaju postupke za sazivanje parlamentarnog

- a. I jedan i drugi dom će biti sazvani u Sarajevu, najkasnije 30 dana nakon njihovog izbora.
- b. Na zahtjev predsjednika Parlamentarne skupštine, premijera, predsjednika Bosne i Hercegovine, ili 1/3 članova datog doma, saziva se vanredna sjednica tog doma.
- c. Većina svih članova izabраниh u Predstavnički dom sačinjava kvorum

7. Nadležnosti Predstavničkog doma.

Sve zakonodavne odluke moraju biti odobrene od strane oba doma.

Parlamentarna skupština je nadležna za:

Donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine po ovom Ustavu.

Odlučivanje o saglasnosti za ratifikaciju ugovora

Predstavnički dom:²²

- a. usvaja amandmane na Ustav u skladu s članom X(I);
- b. usvaja zakone;
- c. odlučuje o izvorima i iznosima sredstava za funkcioniranje institucija Bosne i Hercegovine i izmirivanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine;
- d. usvaja budžet institucija Bosne i Hercegovine;²³
- e. daje saglasnost na međunarodne sporazume;
- f. bira Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu s Ustavom ;
- g. bira premijera i potvrđuje liste ministara;

zasjedanja na sličan način. Na primjer, austrijski ustav (član. 28), njemački ustav (član 39), norveški ustav (članovi. 68-9); slovenački ustav (član. 85) švicarski ustav (član. 151). Shodno tome, ovaj nacrt uključuje jezik u pogledu sazivanja parlamentarnih zasjedanja uzimajući u obzir preporuke VK (CDL-AD(2006)019, stav 31).

²² Ova lista nadležnosti odražava listu koja je bila uključena u amandmane iz 2006. godine. Po navodima VK, "lista nadležnosti Predstavničkog doma izgleda sveobuhvatna i adekvatna." (CDL-AD(2006)019, stav 32). Za primjere kako druge države navode listu parlamentarnih nadležnosti u njihovim ustavima vidi: Mađarska (član. 19), Norveška (član. 75) i Švicarska (član. 163).

²³ Prema VK stav 7(b)3 i 7(b)4 predloženih amandmana iz 2006 bili su suvišni. (CDL-AD(2006)019, stav 32). Jezik koji je trenutno sadržan u tekstu ne konsolidira ove odredbe niti se koristi jezikom iz 2006. Umjesto toga u njemu je sadržana formulacija iz već postojećeg Ustava.

- b. nadzire rad Vijeća ministara i drugih institucija odgovornih Predstavničkom domu, u skladu s Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine;
- i. imenuje i bira lica na dužnosti propisane Ustavom i zakonom;
- j. vršiti nadležnosti u ostalim pitanjima koja su potrebna da se provedu njegove dužnosti, ili koja su mu dodijeljena zajedničkim sporazumom entiteta.

7.8. Nadležnosti Doma naroda.²⁴

Dom naroda:

- a. razmatra da li je zakon koji je usvojio Predstavnički dom destruktivan po vitalni nacionalni interes.
- b. usvaja amandmane na Ustav u skladu sa članom X(1).²⁵
- c. učestvuje u izboru Predsjedništva u skladu sa članom V(2)

8.9. Glasanje.

- a. Ukoliko nije drugačije predviđeno Ustavom,²⁶ sve odluke u Predstavničkom domu donose se većinom glasova onih koji su prisutni i glasaju.
- b. Delegati i članovi Predstavničkog doma će ulagati najveće napore kako bi većina uključivala najmanje jednu trećinu glasova delegata ili članova s teritorije svakog entiteta. Ukoliko većina ne uključuje jednu trećinu glasova delegata ili članova s teritorije svakog entiteta, predsjednik Doma i njegovi zamjenici će, radeći kao komisija, nastojati da, u roku od tri dana od dana glasanja, postignu saglasnost. Ukoliko ta nastojanja ne uspiju, odluke će se donijeti većinom onih koji su prisutni i glasaju, pod uslovom da glasovi protiv ne uključuju dvije trećine, ili više, delegata ili članova izabranih²⁷ iz svakog entiteta.²⁸

²⁴ Jezik u ovoj odredbi se zasniva na amandmanima iz 2006. godine, ali je revidiran u skladu sa jezikom Predstavničkog doma. Dodatno, ograničenja vezana za nadležnost Doma naroda su postavljena su u svrhu ECHR-a. Vidi fusnotu 15.

²⁵ VK vjeruje da je uključivanje ove odredbe suvišno u svjetlu činjenice da će odredba o vitalnom nacionalnom interesu obuhvatiti ustavne amandmane. (CDL-AD(2006)019, stav 33).

²⁶ Ukoliko nije drugačije predviđeno ustavom" je ubačeno da bi obuhvatilo situacije gdje Predstavnički dom ne glasa većinom prisutnih i onih koji glasaju, na primjer stav 4(a).

²⁷ Budući da se prijedlogom predviđaju opšti izbori, članove Predstavničkog doma ne bi više "birali entiteti". Shodno tome, uklonjena je riječ "izabrani".

²⁸ VK vjeruje da zadržavanje odredbe o glasanju kvalificirane većine (odredba o entitetskom glasanju) ne bi trebalo biti razlog protivljenju ustavnoj reformi. Prema mišljenju VK, ako nije moguće eliminirati entitetsko glasanje, ono bi trebalo biti ograničeno na slučajeve u kojima se radi o interesu entiteta. (CDL-AD(2006)019, stav 36).

- c. ²⁹Nakon usvajanja u Predstavničkom domu, svi zakoni se upućuju Domu naroda i smatraju se usvojenim po isteku roka od 15 dana od dana prijema, ako u tom roku većina članova kluba konstitutivnog naroda ne glasa da je taj zakon destruktivan po vitalni nacionalni interes.

~~Predložena odluka Parlamentarne skupštine može biti proglašena destruktivnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda većinom glasova iz redova bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata izabranih u skladu sa stavom 1, tačka (a). Za donošenje takve odluke biće potrebna saglasnost Doma naroda, izglasana od strane većine bošnjačkih, većine hrvatskih i većine srpskih delegata koji su prisutni i glasaju.~~

- d. U roku od tri dana od dana glasanja o tom vitalnom nacionalnom interesu, dati klub konstitutivnog naroda će dostaviti pismeno obrazloženje o tome kako je dati zakon destruktivan po vitalni nacionalni interes.
- e. U bilo kojoj fazi nakon dostavljanja navedenog obrazloženja, Dom naroda može predložiti amandmane Predstavničkom domu na konačno usvajanje ili potvrditi zakon u obliku u kojem ga je usvojio Predstavnički dom. Za ove odluke potrebna je većina članova koji su prisutni i glasaju iz svakog od tri kluba konstitutivnih naroda.

---

²⁹ Amandmani iz 2006. godine su u velikoj mjeri izmijenili VNI odredbe. Međutim, ovi amandmani su prouzrokovali različite reakcije (Vidi u daljem tekstu pogleda VK), i stoga, cjelokupna formulacija iz 2006. godine nije uvrštena u ovaj prijedlog. Ove proceduralne odredbe koje su imale za cilj efikasniji proces – što može biti neophodno s obzirom na veliki broj zakonodavstva koje će trebati revidirati u okviru procesa integracija u EU – uključene su u jednostavnijem i jasnijem obliku, uključujući i odredbe u vezi davanja krajnjih rokova i davanje pismenog obrazloženja.

U vezi s mišljenjem VK o ovom pitanju, u svom mišljenju iz 2005. godine VK je sugerirao da bi VNI trebalo definirati i suziti, te fokusirati na prava koja su od posebnog značaja za odnosne narode, i to uglavnom u područjima kao što su jezik, obrazovanje i kultura, primjećujući da "Bivša jugoslovenska Republika Makedonija" zahtjeva da zakon u tim područjima traži suglasnost većine članova parlamenta lokalnih zajednica koji nisu većina stanovništva. (CDL-AD (2005) 004, stav 33).

U svom mišljenju iz 2006. godine, VK je navela niz primjedbi u vezi jezika definiranja VNI u amandmanima iz 2006. godine. Po mišljenju VK, stav 10(a) amandmana iz 2006. godine koji predviđa "inherentno pravo na zaštitu . . . vitalnih nacionalnih interesa", "izgleda kao da unapređuje status veta po osnovu vitalnih nacionalnih interesa u neku vrstu neutuđivih ljudskih prava" što je VK vidjela kao "nekonzistentno s ciljem smanjivanja opsega ovog veta". VK je takođe izrazila zabrinutost u pogledu nepotrebnog ponavljanja, teškoća u tumačenju, i preširokog definiranja, djelomično zbog uopštenosti odredbe. Zbog toga po viđenju VK, "ukoliko politički nije moguće izbrisati opštu odredbu što otvara vrata svojevrijednom posezanju za vitalnim nacionalnim interesima, možda je poželjnije ne definirati vitalne nacionalne interese".

- f. ~~Kada većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata~~ Ukoliko većina članova drugog kluba konstitutivnog naroda stavi primjedbu na pozivanje na tačku (c)(e), predsjedavajući predsjednik Doma naroda će odmah sazvati Zajedničku komisiju, u roku od tri dana po prijemu pismenog obrazloženja, koja se sastoji od tri člana delegata, od kojih po jednog bira svaki od klubova konstitutivnih naroda, u cilju razrješenja tog pitanja. Ukoliko to Komisija ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu koji će po hitnom postupku preispitati ~~proceduralnu ispravnost slučaja,~~ koji će svoju odluku o tome da li je došlo do ugrožavanja vitalnog nacionalnog interesa dostaviti Parlamentarnoj skupštini u roku od 30 dana od dana prijema upućenog predmeta.

9.10. Raspuštanje³⁰

- a) Parlamentarna skupština se može raspustiti većinom glasova članova Predstavničkog doma, uz uslov da odluka o raspuštanju podliježe postupku utvrđenom u članu IV(9)(c).
- b) Aktuelni premijer se time smatra smijenjenim ali je zajedno s Vijećem ministara dužan nastaviti da obavlja svoje redovne dužnosti do potvrde novog Vijeća ministara.

Dom naroda se može raspustiti odlukom Predsjedništva ili samog Doma, pod uslovom da je odluka Doma o raspuštanju donijeta većinom koja uključuje većinu delegata iz reda najmanje dva naroda, bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog. Dom naroda koji je izabran u prvom izborima poslije stupanja na snagu ovog Ustava ne može biti raspušten.

Član V: Predsjedništvo³¹

³⁰ Amandmani iz 2006. godine u pogledu raspuštanja Parlamentarne skupštine nisu uključeni. Međutim, drugačija odredba o raspuštanju je uključena obzirom da su takve odredbe standardne u parlamentarnim sistemima. Odredba uključuje samo glasanje Parlamentarne skupštine, koje zahtjeva glasanje svake od skupina konstitutivnih naroda i pojašnjava (slično članu 116 slovenačkog ustava) da će VM nastaviti s radom sve do potvrde novog VM. Primjeri odredbi u vezi raspuštanja ustava od strane zakonodavnih tijela uključuju: Austrija (član. 100), Belgija (član. 46), Francuska (član. 12), Njemačka (član. 68), Mađarska (član. 28) i Italija (član. 88).

³¹ Slijedeće revizije proističu iz amandmana iz 2006. godine, iz postojećeg ustava i relevantnih odredbi iz drugih ustava. U kontekstu pregleda amandmana o Predsjedništvu iz 2006. godine, VK

Bosna i Hercegovina ima predsjednika i dva potpredsjednika koji zajedno čine Predsjedništvo. Predsjednik Bosne i Hercegovine je istovremeno predsjednik Predsjedništva. Predsjednik i svaki od potpredsjednika ne smiju biti iz istog konstitutivnog naroda.³²

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine se sastoji od tri člana: jednog Bošnjaka i jednog Hrvata, koji se svaki biraju neposredno sa teritorije Federacije, i jednog Srbina, koji se bira neposredno sa teritorije Republike Srpske.

1. Saradnja

Predsjednik i predsjedništvo³³ sarađuju s Parlamentarnom skupštinom i Vijećem ministara, kao i ostalim institucijama Bosne i Hercegovine, kako bi se osiguralo redovno i djelotvorno funkcioniranje Bosne i Hercegovine.

2. Izbor i trajanje mandata³⁴

- a. Izborima za Predsjedništvo prethodi imenovanje kandidata. Kandidati za Predsjedništvo su članovi Predstavničkog doma koji nisu izabrani u Dom naroda i koji imaju pismenu podršku najmanje pet članova³⁵ Predstavničkog doma, pri čemu svaki član daje podršku samo jednom kandidatu. Ukoliko neki član imenuje više od jednog kandidata, sva imenovanja od strane tog člana nevažeća su.
- b. Klubovi konstitutivnih naroda u Domu naroda glasaju o imenovanim kandidatima većinom glasova svakog od klubova, birajući po jednog kandidata iz svakog kluba, a Dom naroda će listu predloženih kandidata za tri pozicije u Predsjedništvu dostaviti Predstavničkom domu na potvrđivanje.
- c. Lista će sadržati najmanje jednog člana Predsjedništva iz svakog entiteta.

---

je primijetio pozitivne korake preduzete ka "jačanju ovlasti Vijeća ministara i povećanju njegove efikasnosti, a smanjivanje uloge Predsjedništva" što je procijenio kao sukladno njegovom mišljenju iz 2005. godine. VK bi više želio, međutim, da postoji jedan predsjednik umjesto kolektivnog predsjedništva, ali je takođe primijetio da jedinstveni predsjednik ne izgleda kao moguća opcija u ovom trenutku." CDL-AD(2006)019, stav 43.

³² Ova odredba uključuje sugestiju VK u vezi jezika kojim se pojednostavljuje i reorganizuje jezik iz 2006. godine, sa izuzetkom da on sada pojašnjava da sva tri položaja neće biti iz redova istog konstitutivnog naroda umjesto samo predsjednika i potpredsjednike. CDL-AD(2006)019, stav 44

³³ Kao što je VK sugerirao, "Predsjedništvo" je dodano ovoj odredbi. CDL-AD(2006)019, stav 45.

³⁴ Stav 2 se oslanja na jezik iz prijedloga amandmana iz 2006. godine, ali je revidiran u velikoj mjeri kako bi se pojednostavio i pojasnio izborni proces, pri čemu koristi jezik iz člana 29/B mađarskog ustava.

³⁵ S obzirom na vjerojatnost promjena stanovništva tokom vremena i u skladu sa praksom drugih ustava, nije korišten procenta za nominiranje kandidata, već fiksni broj.

- d. Mandat članova Predsjedništva koji su izabrani na prvim izborima traje ~~dvije godine; mandat članova izabranih nakon toga traje četiri godine.~~ Članovi Predsjedništva mogu biti birani još jedan uzastopni mandat, a nakon toga nemaju pravo izbora u Predsjedništvo prije isteka četverogodišnjeg roka.
- e. Nakon što Predstavnički dom potvrdi listu, članovi Predsjedništva biraju predsjednika, rotacijom ili na drugi način, u skladu sa zakonom koji donosi Predstavnički dom.³⁶

~~Članovi Predsjedništva biraju se neposredno u svakom entitetu (tako da svaki glasač glasa za popunjavanje jednog mjesta u Predsjedništvu), u skladu sa izbornim zakonom kojeg donosi Parlamentarna skupština. Međutim, prvi izbori će se održati u skladu sa Aneksom 3. Opšteg okvirnog sporazuma. Bilo koje upražnjeno mjesto u Predsjedništvu će biti popunjeno od strane odgovarajućeg entiteta, u skladu sa zakonom koji će donijeti Parlamentarna skupština.~~

~~Mandat članova Predsjedništva koji su izabrani na prvim izborima traje dvije godine; mandat članova izabranih nakon toga će biti četiri godine.~~

~~Članovi Predsjedništva će između sebe imenovati jednog člana za predsjedavajućeg. U prvom mandatu Predsjedništva, predsjedavajući će biti onaj član koji je dobio najveći broj glasova. Poslije toga, način izbora predsjedavajućeg, rotacijom ili na drugi način, određiće Parlamentarna skupština u skladu sa članom IV, stav 3.~~

3. Poslovník o radu

Predsjedništvo će usvojiti svoj poslovnik o radu koji će predvidjeti adekvatan vremenski rok za najavu sjednica Predsjedništva.

~~Predsjedništvo će nastojati da usvoji sve odluke Predsjedništva — tj. one koje se tiču pitanja koja proizilaze iz člana V (3), tačke (a) do (e) — putem konsenzusa. Takve odluke mogu, pod uslovima iz tačke (d) ovog stava, usvojiti dva člana ukoliko svi pokušaji da se dostigne konsenzus ne uspiju.~~

~~Član Predsjedništva koji se ne slaže sa odlukom, može odluku Predsjedništva proglasiti destruktivnom po vitalni interes entiteta za teritoriju sa koje je izabran;~~

³⁶ Iako će Izborni zakon biti potrebno ponovo razmotriti i izmijeniti, član 8.3 sadašnjeg Izbornog zakona trenutno predviđa: "Predsjedavajući Predsjedništva se mijenja svakih osam mjeseci." Shodno tome, ukoliko ova odredba Izbornog zakona ne bude izmijenjena, položaj predsjedavajućeg Predsjedništva će nastaviti da se rotira. Takođe, ova odredba koristi jezik iz nekoliko drugih odredbi postojećeg Ustava, umjesto jezika koji je predložen u amandmanima iz 2006. godine.

pod uslovom da te učini u roku od tri dana po njenom usvajanju. Takva odluka će biti odmah upućena Narodnoj skupštini Republike Srpske, ukoliko je tu izjavu dao član sa te teritorije; bošnjačkim delegatima u Domu naroda Federacije, ukoliko je takvu izjavu dao bošnjački član; ili hrvatskim delegatima u istom tijelu, ukoliko je tu izjavu dao hrvatski član. Ukoliko takav proglas bude potvrđen dvotrećinskom većinom glasova u roku od 10 dana po upućivanju, osporavana odluka Predsjedništva neće imati učinka.

4. Nadležnosti predsjednika.

a. Predsjednik:³⁷

- i. predstavlja Bosnu i Hercegovinu;
- ii. potpisuje i proglašava zakone;
- iii. na prijedlog Vijeća ministara, imenuje i razrješava ambasadore i izaslanike u skladu s postupkom utvrđenim zakonom Bosne i Hercegovine.³⁸
- iv. potpisuje i, nakon saglasnosti Predstavničkog doma, ratificira međunarodne sporazume³⁹;
- v. dodjeljuje odlikovanja i druga priznanja u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine;
- vi. akreditira i prima ambasadore i izaslanike;
- vii. uz supotpis premijera⁴⁰, daje pojedinačna pomilovanja u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine;
- viii. ima nadležnost za sazivanje sjednica Vijeća ministara i Parlamentarne skupštine, predlaže dnevni red za te sjednice, i učestvuje u svim sjednicama⁴¹;
- ix. imenuje kandidata za premijera, nakon konsultacija s političkim strankama zastupljenim u Predstavničkom domu⁴²;

³⁷ Ova lista odgovornosti je preuzeta iz prijedloga amandmana iz 2006. godine. U vezi ove liste predloženih odgovornosti, VK je pozdravila naglasak na ovlastima Predsjednika umjesto Predsjedništva. CDL-AD(2006)019, stav 47

³⁸ VK vjeruje da u skladu sa nadležnostima VM, VM bi trebalo da predloži kandidate za ambasadore i izaslanike koje nominira predsjednik. Shodno tome je uključen jezik koji je VK sugerirao.

³⁹ Parlamentarna skupština je zamijenjena Predstavničkim domom s obzirom da bi to bila funkcija Predstavničkog doma.

⁴⁰ Su-potpis premijera je dodan jeziku iz amandmana iz 2006. godine dajući pravo predsjedniku da izdaje pojedinačna pomilovanja. Takva ovlast pomilovanja u drugim ustavima nije rijetko zajednička ovlast. Na primjer, mađarsku ustav daje tu ovlast uz supotpis premijera. Vidi takođe Član. 111 belgijskog ustava i član 24 danskog ustava.

⁴¹ Ova odredba se zasniva na tekstu amandmana iz 2006. godine, ali je revidirana kako bi se pojednostavila.

⁴² U skladu sa preporukama VK, ova odredba je revidirana kako bi koristila isti jezik kao onaj iz člana Vbis(2)a). CDL-AD(2006)019, stav 49.

- x. podnosi izvještaje o rashodima Predsjedništva Parlamentarnoj skupštini Predstavničkom domu na njegov zahtjev, ali najmanje jedanput godišnje⁴³;
- xi. obavlja druge funkcije koje mogu biti potrebne za obavljanje njegovih dužnosti⁴⁴.

Ovlaštenja

Predsjedništvo je nadležno za:

Vođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Imenovanje ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika Bosne i Hercegovine, od kojih najviše dvije trećine mogu biti odabrani sa teritorije Federacije.

Predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim i evropskim organizacijama i institucijama i traženje članstva u onim međunarodnim organizacijama i institucijama u kojima Bosna i Hercegovina nije član.

Vođenje pregovora za zaključenje međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine, otkazivanje i, uz suglasnost Parlamentarne skupštine, ratifikovanje takvih ugovora.

Izvršavanje odluka Parlamentarne skupštine.

Prodlaganje godišnjeg budžeta Parlamentarnoj skupštini, uz preporuku Vijeća ministara.

Koordinaciju, prema potrebi, sa međunarodnim i nevladinim organizacijama u Bosni i Hercegovini.

b) Predsjedništvo, koje predstavlja jedinstvo Bosne i Hercegovine, isključivo konsenzusom:

- i. Vrši vrhovnu komandu i kontrolu nad oružanim snagama u skladu sa zakonom i obavlja druge dužnosti u oblasti obrane kako je predviđeno zakonom Bosne i Hercegovine.⁴⁵

⁴³ Jezik amandmana iz 2006. godine je zamijenjen jezikom iz postojećeg ustava.

⁴⁴ Amandmani iz 2006. godine su predvidjeli mogućnost da Parlamentarna skupština dodjeli dodatne dužnosti predsjedniku. VK vidi kao problematično to da bi Parlamentarna skupština mogla davati nove dužnosti predsjedniku. CDL-AD(2006)019, stav 49. VK možda vjeruje da bi bilo bolje uključiti takvu podjelu ovlasti u ustavu nego u zakonu. Pored toga, jezik koji je korišten u ovoj odredbi, u usporedbi sa jezikom koji je korišten u amandmanima iz 2006. godine, odražava bliže jezik postojećeg ustava.

⁴⁵ Amandmani iz 2006. godine su dali sljedeću jezičku formulaciju: "Regulira pitanja odbrane Bosne i Hercegovine, u skladu s državnim zakonom". Kako je VK preporučio, predloženi jezik je usaglašen sa Zakonom o obrani. Kako navodi VK, prethodni jezik nije bio jasan i izgledao bi normativan po prirodi, što ne bi bilo odgovarajuće za Predsjedništvo. CDL-AD(2006)019, stav 50.

- ii. Imenuje članove Upravnog odbora Centralne banke Bosne i Hercegovine.

5. Popunjavanje upražnjenog mjesta⁴⁹

- a. U slučaju da je neko mjesto u Predsjedništvu trajno upražnjeno, dati klub konstitutivnog naroda u Domu naroda većinom glasova imenuje zamjenskog kandidata a izbor se održava u roku od 15 dana u skladu s članom u skladu s članom V(2).
- b. Privremeno upražnjena mjesta uređuju se zakonom Bosne i Hercegovine.

6. Odgovornost člana Predsjedništva

Članovi Predsjedništva ne mogu biti pozivani na krivičnu ili građansku odgovornost u pogledu bilo kojeg čina izvršenog u okviru svojih dužnosti.⁵⁰

Član Vbis: Vijeće ministara

Izvršna vlast za Bosnu i Hercegovinu povjerava se Vijeću ministara u skladu sa Ustavom, a Vijeće ministara ima odgovornost prema građanima Bosne i Hercegovine kroz Predstavnički dom.⁵¹

⁴⁶ Amandmani iz 2006. sadržavali su imenovanje sudija u Ustavnom sudu. Međutim, ta odredba je bila u suprotnosti s članom VI(1)a) postojećeg Ustava o izboru sudija. VK je takođe konstatovala da bi bilo upitno da se izbor sudija Ustavnog suda u cijelosti prepusti Predsjedništvu CDL-AD(2006)019, stav 51. Pored toga, amandmani iz 2006. sadržavali su proceduru za predsjednika za traži ponovno razmatranje zakona. VK je kritizirala korišteni mehanizam. Pored toga, takva odredba ne bi nužno vodila ka efikasnijem ili učinkovitijem procesu. CDL-AD(2006)019, stav 53.

⁴⁹ Amandmani iz 2006. godine su uključili komplikovane odredbe o popunjavanju upražnjenog mjesta. BiH već ima detaljan zakon u tom području. Shodno tome, odredbe u vezi s upražnjenim mjestima su značajno skraćene.

⁵⁰ Amandmani iz 2006. sadržavali su odredbu o imunitetu. Međutim, VK je preporučila da jezik predložen u amandmanima iz 2006. ne bude ograničen samo na krivičnu odgovornost nego da sadržava i građansku odgovornost. CDL-AD(2006)019, stav 61. Umjesto revidiranja predloženog jezika iz amandmana iz 2006. godine, jezik iz odredbi o odgovornosti u pogledu članova Parlamenta (kojim se upućuje na građansku odgovornost) korišten je kako bi se održala konzistentnost.

⁵¹ VM je preustrojeno sukladno predloženim amandmanima iz 2006. godine. VK je pozdravila odgovornost VM-a prema Parlamentu naspram predsjednika. CDL-AD(2006)019, stav 61.

Predsjednik Vijeća ministara, odnosno premijer,⁵² zajedno s ministrima čini Vijeće ministara.

1. Izbori i mandat

- a. Vijeće ministara bira se na početku svakog novog mandata Parlamentarne skupštine ili nakon ostavke prethodnog Vijeća ministara.⁵³
- b. Premijer ne može preuzeti dužnost dok ne bude potvrđeno cjelokupno Vijeće ministara.
- c. Nakon konstituiranja, Vijeće ministara će iz reda svojih članova izabrati dva zamjenika premijera.
- d. Premijer i zamjenici premijera ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.
- e. Premijer će imenovati ministra vanjskih poslova, ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, ministra poljoprivrede, ministra nauke i tehnologije i ministra za pitanja okoliša⁵⁴ i druge ministre po potrebi, a koji će preuzeti dužnost nakon što ih potvrdi Predstavnički dom.

~~Predsjedništvo će imenovati predsjedavajućeg Vijeća ministara koji će preuzeti dužnost po odobrenju Predstavničkog doma. Predsjedavajući će imenovati ministra vanjskih poslova, ministra vanjske trgovine i druge ministre po potrebi, a koji će preuzeti dužnost po odobrenju Predstavničkog doma.~~

~~Predsjedavajući i ministri zajedno sačinjavaju Vijeće ministara i odgovorni su za provođenje politike i odluka Bosne i Hercegovine u oblastima kako je naznačeno u stavovima 1, 4 i 5 člana III, o čemu podnose izvještaj Parlamentarnoj skupštini (uključujući, najmanje jedanput godišnje, izvještaj o rashodima Bosne i Hercegovine).~~

- f. ~~Najviše dvije trećine svih ministara mogu biti imenovani sa teritorije Federacije. Predsjedavajući će, također, imenovati zamjenike ministara (koji neće biti iz istog konstitutivnog naroda kao i njihovi ministri), koji će preuzeti dužnost nakon odobrenja Predstavničkog doma.~~

⁵² Jezik iz 2006. godine je uključio dva zvanja za ovaj položaj: predsjednik i premijer. Da bi se izbjegla zabuna treba izabrati jedno zvanje. Ovaj nacrt koristi zvanje premijera zasnovano na korištenju ovog termina u drugim ustavima i da bi se izbjegla zabuna u vezi korištenja ovog položaja sa predsjednikom republike.

⁵³ S obzirom na postojeće ustavne odredbe o ostavci nakon glasanja o nepovjerenju (član Vbis(4)(b)), slijedeće je dodano u ovoj odredbi: "ili nakon ostavke prethodnog Vijeća ministara."

⁵⁴ Amandmanima iz 2006. godine predviđena je poljoprivreda, nauka i tehnologija i ekologija kao podijeljene nadležnosti, ali nisu date nikakve pojedinosti o tome kako će se dijeliti ove nadležnosti – aspekt amandmana iz 2006. godine koji je VK smatrala problematičnim. CDL-AD(2006)019, stav 14. Takođe je shvaćeno da je težnja ka uvrštavanju ovih nadležnosti u kategoriju podijeljenih nadležnosti bila da se stvore ministarstva i stoga je uključivanje ovih ministarstava u ovoj odredbi donekle dalo definiciju u pogledu toga koji aspekt podijeljenih nadležnosti spada u pitanja države.

2. Izbor premijera⁵⁵

- a. Predsjednik Bosne i Hercegovine, nakon konsultacija s političkim strankama zastupljenim u Predstavničkom domu, imenuje kandidata za premijera.
- b. Ako Predstavnički dom ne izabere kandidata većinom glasova članova Predstavničkog doma, predsjednik će ponovno dostaviti imenovanje istog kandidata ili će imenovati drugog kandidata u roku od deset dana.
- c. Ako kandidat kojeg je imenovao predsjednik ne bude izabran u drugom krugu glasanja, članovi Predstavničkog doma mogu imenovati kandidata za premijera uz pismenu podršku najmanje 1/6 članova Predstavničkog doma. Svaki član može podržati samo jednog kandidata. Ukoliko neki član imenuje više od jednog kandidata, sva imenovanja od strane tog člana nevažeća su.
- d. U trećem krugu glasanja, glasa se o kandidatu kojeg je imenovao predsjednik iz drugog kruga glasanja i kandidatima koje je imenovao Predstavnički dom, s tim da se prvo glasa o kandidatu kojeg je imenovao predsjednik, a potom prema redoslijedu njihovog imenovanja, o kandidatima koje je imenovao Predstavnički dom.
- e. Prvi kandidat koji dobije potrebnu većinu onih koji su prisutni i glasaju bit će izabran za premijera.

3. Izbor ministara

- a. Premijer će nakon potvrđivanja podnijeti Predstavničkom domu listu kandidata za Vijeće ministara.
- b. Ako predloženu listu ne potvrdi Predstavnički dom, premijer predlaže novu listu. Postupak se ponavlja dok lista ne dobije potrebnu većinu.
- c. Ako Predstavnički dom ne uspije potvrditi listu kandidata u roku od 30 dana, premijer gubi svoj mandat, a Predstavnički dom bira novog premijera, u skladu s Ustavom.
- d. Svi ministri stupaju na dužnost nakon što ih potvrdi Predstavnički dom.

4. Trajanje mandata

---

⁵⁵ U skladu sa preporukama VK, dodano je pojašnjenje u vezi potrebne većine za potvrđivanje premijera. Međutim, ova verzija ne predviđa raspuštanja nakon neuspješnog potvrđivanja premijera, što je to preporučila Venecijanska komisija. CDL-AD(2006)019, stav 64.

- a. Mandat Vijeća ministara počinje danom potvrđivanja, a završava na dan kada se potvrdi novo Vijeće ministara.
- b. Vijeće ministara će podnijeti ostavku ukoliko mu u bilo koje vrijeme Predstavnički dom—Parlamentarna skupština izglasa nepovjerenje. Odlazeći premijer, zajedno s Vijećem ministara, mora nastaviti da obavlja svoje redovne dužnosti do potvrde novog Vijeća ministara.

5. Nadležnosti Vijeća ministara.

Vijeće ministara:

- a. vodi vanjsku politiku Bosne i Hercegovine.
- b. izvršava akte Parlamentarne skupštine;
- c. predlaže zakone Predstavničkom domu;
- d. predlaže godišnji budžet Predstavničkom domu;
- e. donosi podzakonske akte i druge akte kako je predviđeno zakonom Bosne i Hercegovine;
- f. usmjerava rad institucija i tijela Vijeća ministara;
- g. osigurava da Bosna i Hercegovina ispunjava svoje domaće i međunarodne obaveze u skladu s Ustavom i zakonom;
- h. obavlja sve druge dužnosti povjerene zakonom.

6. Nadležnosti premijera.

Premijer:

- a. je ministar bez portfelja i odgovoran je za upravljanje i djelotvorno funkcioniranje Vijeća ministara.
- b. zajedno s ministrima, odgovoran je za rad Vijeća ministara.
- c. utvrđuje prioritete i opći pravac rada Vijeća ministara.
- d. predsjedava sjednicama Vijeća ministara.
- e. osigurava jedinstvo Vijeća ministara.
- f. organizira i usmjerava rad Vijeća ministara.
- g. podnosi izvještaje Predstavničkom domu o radu Vijeća ministara.
- h. ima ovlast da suspendira podzakonske i druge akte koje donesu ministri prema stavu (7)(f) ukoliko se njima ne izvršava politika Vijeća ministara.⁵⁶
- i. obavlja druge dužnosti predviđene zakonom.

7. Nadležnost ministara

⁵⁶ Vidi takođe član 107. bugarskog ustava: "Savjet ministara će ukinuti bilo koji nelegitiman ili neprikladan akt koji je izdao ministar". To znači da ukoliko postoji supotpis shodno članu Vbis(b)(ii)(4) u daljem tekstu, možda nema potrebe za ovom odredbom.

Svaki ministar:

- a. djeluje kolektivno s Vijećem ministara, a dužnosti obavlja pojedinačno kao rukovodilac svog ministarstava.
- b. vodi poslove svog ministarstva samostalno i na vlastitu odgovornost.
- c. izvršava politike Vijeća ministara, uključujući provedbu podzakonskih i drugih akata Vijeća ministara u djelokrugu svog ministarstva.
- d. predlaže i daje preporuke u vezi sa zakonima u djelokrugu svog ministarstva.
- e. usmjerava, koordinira i nadgleda aktivnosti svog ministarstva;
- e-f. uz supotpis premijera i, kad je predviđeno Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine⁵⁷, donosi podzakonske akte,
- f-g. donosi akte kako je predviđeno zakonom Bosne i Hercegovine.
- g-h. formulira, objašnjava i analizira prijedloge budžeta koji se odnose na njegovo ministarstvo.
- h-i. odgovara na upite Predstavničkog doma koji se odnose na pitanja njegovog ministarstva;
- i-j. pomaže premijeru u izvršavanju i provođenju politika Vijeća ministara i zakona.
- j-k. obavlja druge dužnosti predviđene zakonom.

8. Dodatne odredbe.

- a. Sastav, odlučivanje, ostavke, upražnjena mjesta, popunjavanje upražnjenih mjesta, izglasavanje nepovjerenja kao i druga pitanja od značaja za rad Vijeća ministara uređuju se zakonom Bosne i Hercegovine.
- b. Ministarstva i njihove nadležnosti utvrđuju se zakonom Bosne i Hercegovine.

Stalni komitet⁵⁸

- a) ~~Svaki član Predsjedništva će, po službenoj dužnosti, vršiti funkciju civilnog zapovjednika oružanih snaga. Nijedan entitet neće prijetiti silom niti upotrebljavati silu protiv drugog entiteta i ni pod kakvim okolnostima oružane snage jednog entiteta ne smiju ući niti boraviti na teritoriji drugog entiteta bez saglasnosti njegove vlade i Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Sve oružane snage u Bosni i Hercegovini će funkcionisati u skladu sa suverenitetom i teritorijalnim integritetom Bosne i Hercegovine.~~
- b) ~~Članovi Predsjedništva će izabrati Stalni komitet za vojna pitanja koji će koordinirati aktivnosti oružanih snaga u Bosni i Hercegovini. Članovi Predsjedništva ujedno su i članovi Stalnog komiteta.~~

⁵⁷ Radi osiguravanja koherentnosti VM, VK je predložila da normativne akte ministra supotpisuje premijer. CDL-AD(2006)019, stav 71. Slična procedura postoji u Ustavu Francuske. Član 13. predviđa: "Predsjednik Republike potpisuje naredbe i uredbе koje razmatra Vijeće ministara".

⁵⁸ Budući da Stalni komitet za vojna pitanja ne postoji, ova odredba je uklonjena iz Ustava.

VIbis Sud Bosne i Hercegovine, državno Tužilaštvo, državna agencija za istrage i zaštitu i sudsko i tužilačko vijeće

Postojeće Sud Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Državna agencija za istrage i zaštitu, te radi osiguranja nezavisnog i profesionalnog sistema pravosuđa, sudsko i tužilačko vijeće.⁵⁹

Član VIII: *Finansije*⁶⁰

1. Predstavnički dom Parlamentarna skupština će svake godine, na prijedlog Vijeća ministara Predsjedništva, usvojiti budžet kojim se finansiraju troškovi potrebni za izvršavanje nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
2. Ukoliko se takav budžet ne usvoji blagovremeno, budžet za prethodnu godinu će biti korišten na privremenoj osnovi.
3. Federacija će obezbijediti dvije trećine, a Republika Srpska jednu trećinu prihoda koji su potrebni za budžet, osim ako se prihodi ne prikupljaju na način kako je utvrdila Predstavnički dom Parlamentarna skupština.

⁵⁹ Amandmani iz 2006. godine su sadržavali Državni sud i Tužilaštvo u listi državnih nadležnosti. U tom smislu, u svom mišljenju iz 2006. godine VK je ukazala da ovaj jezik daje "eksplicitnu ustavnu osnovu za postojanje državnih institucija koje se zaista čine nezamjenljivim". (CDL-AD(2006)019, stav 12(c)). Međutim, VK vjeruje da bi ta odredba trebalo da bude prebačena u novi član koji definiše državne institucije nakon Ustavnog suda. Takođe, mišljenje VK iz 2005. godine, kada je diskutirala o predloženim amandmanima na Ustav, je takođe primijetio nepostojanje uključivanja drugih sudova u Ustav. (CDL-AD (2005) 004, stav 21). Primjera radi, austrijski ustav predviđa nezavisne upravne sudove na nivou Laendera (podentiteta), Nezavisni sud za azil, Upravni sud i Ustavni sud. Švicarski ustav predviđa Federalni vrhovni sud, Federalni upravni sud; Federalne sudove predviđene zakonom kao i Kantonalne sudove. Može se reći da EU ima sljedeće sudove: Evropski sud pravde (ECJ), Prvostepeni sud. Uključivanje ustavne osnove za ove institucije u okvir nadležnosti može takođe implicirati da sve institucije moraju biti eksplicitno nabrojane u okviru nadležnosti

⁶⁰ Odgovarajuće promjene su izvršene u ovom članu kako bi se prikazala revidirana struktura.

PRIMLJENO: 26-10-2011			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01.02	01-	1083-3	11

БОРИСЛАВ БОЈИЋ

Члан Привремене зајеничке комисије оба дома за спровођење пресуде Европског суда за људска права у Стразбуру у предмету Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕМ ПРИВРЕМЕНЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМИСИЈЕ
Госп. Шефику Џаферовићу

Предмет : *Приједлог о питању начина имплементације пресуде Европског суда за људска права у Стразбуру у предмету Сејдић и Финци против БиХ*

ПОСЛАНИК

БОРИСЛАВ БОЈИЋ

ПРЕДЛОГ
ДА СЕ ПРИСТУПИ ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
УСТАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

РАЗЛОГ ПРОМЈЕНА УСТАВА БиХ – Европски суд за људска права утврдио је својом пресудом у спору Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине да се одредбама члана IV Устава Босне и Херцеговине (Устав БиХ) крше одредбе члана 14 (забрана дискриминације у уживању и заштити људских права и основних слобода који јамчи Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода: Европска конвенција) а у вези са чл. 3. тачка (право на слободне изборе) Протокола број 1 уз Европску конвенцију, а да се одредбама члана V крше одредбе члана 1. (општа забрана дискриминације у остваривању права које „закон предвиђа“) Протокола 12 уз Европску конвенцију.

На тај начин је за Босну и Херцеговину (БиХ) као чланицу Савјета Европе и чланицу Европске конвенције настала обавеза да из свог уставноправног поретка уклони одредбе које производе дискриминацију (припадника) националних мањина које су признате у БиХ, односно да им омогући да могу да буду одабрани за делегате у Вијећу народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и да могу да буду изабрани за члана Предсједништва БиХ.

ОБИМ УСТАВНИХ ПРОМЈЕНА – Промјене би требало да захвате само одговарајуће дијелове члана IV Устава којим се уређује састав, начин избора и одабира, надлежност и начин рада и одлучивања Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и одговарајући дијелови члана V Устава, којим се уређује састав, начин избора и начин рада и одлучивања Предсједништва Босне и Херцеговине. Наравно, све то уз широку дискрецију, односно самосталност Босне и Херцеговине као државе чланице Савјета Европе и чланицу Европске конвенције у одабиру начина на који ће извршити пресуду Европског суда за људска права.

ДОМ НАРОДА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ – Структура Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине мора бити очувана као посебно вијеће, односно дом, у коме су представљени ентитети, тако да и конститутивни народи као конституенси друштва и Устава Босне и Херцеговине. Природа (спорног) састава Вијећа народа а с тим у вези начин његовог одлучивања би требало да претрпи измјене а у складу са прокламованим начелом да свака држава чланица Савјета Европе и Европске конвенције има широко поље дискреције у избору начина који ће у свом уставноправном систему (уставно)-правном систему примијенити одредбу права на слободне изборе из члана 3. Протокола 1 уз Европску конвенцију. Према овом приједлогу, уочена дискриминација би била у цијелости отклоњена путем сљедећег рјешења у механизму Дома народа Парламентарне скупштине: састав Вијеће народа би са 15 био повећан на 17, и то: двојицом делегата који би били одабрани између припадника националних мањина које су признате у Босни и Херцеговини, од којих би један био

биран на територији Републике Српске, а други на територији Федерацији Босне и Херцеговине (Федерација БиХ). Избор 15 делегата који се бирају између припадника конституиваних народа остао би непромијењен, дакле према важећим одредбама члана IV 1. (а). Избор делегата који се бирају између припадника националних мањина које су признате у Босни и Херцеговини би у Федерацији вршило Вијеће народа на приједлог Вијећа националних мањина Федерације Босне и Херцеговине, а у Републици Српској Народна скупштина на приједлог Вијећа националних мањина Републике Српске.

ПРЕДСЈЕДНИШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ – Одговарајуће одредбе Устава БиХ којима се уређује Предсједништво Босне и Херцеговине као значајан уставни орган требало би да претрпи такође минималне али разумне промјене. Постојеће ограничавање права кандидовања само на припаднике конститутивних народа, било би уклоњено, тако да би сваки бирач могао да се кандидује на непосредним изборима за Предсједништво БиХ. Тиме би дискриминација у овом погледу коју је утврдио Европски суд за људска права била уклоњена. Ова промјена требало би да доведе до мањих али потпуно разумних промјена у механизму проглашавања (неке) одлуке Предсједништва БиХ деструктивне по животне (виталне) интересе ентитета у коме је члан Предсједништва биран, и то тако што би тај механизам био допуњен, а приједлог допуна бисмо могли доставити накнадно.

Предложене уставне промјене сигурно би отклониле уочену дискриминацију, али би, исто тако, и сачувале уставне институције у оном облику који заиста представља *moodus vivendi* очувања и дјеловања Босне и Херцеговине.

Beriz Belkić

Član Privremene zajedničke komisije oba doma za sprovođenje presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu u prdmetu Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine

PRIMLJENO 20.10.2011			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01/02	01-	1083/11	

PREDSJEDAVALIŠTEM PRIVREMENE ZAJEDNIČKE KOMISIJE
Gosp. Šefiku Džaferoviću

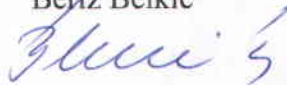
Predmet: *Prijedlog Stranke za Bosnu i Hercegovinu po pitanju načina implementacije presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu u predmetu Sejdić i Finci protiv BiH*

Poštovani,

U skladu sa zaključcima Privremene zajedničke komisije oba doma za sprovođenje presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu u prdmetu Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine od 18.10.2011. godine dostavljam Vam prijedlog Stranke za Bosnu i Hercegovinu po pitanju načina implementacije Presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu.

S poštovanjem,

Beriz Belkić

Sarajevo, 20.10.2011.

Na osnovu člana X.1. Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na ___ sjednici Predstavničkog doma, održanoj ___ 20 ___ godine, i na ___ sjednici Doma naroda, održanoj ___ 20 ___ godine, donijela je

**AMANDMAN II.
NA USTAV BOSNE I HERCEGOVINE**

U Ustavu Bosne i Hercegovine član IV. stav 1 mijenja se i glasi:

- "1. Dom naroda

Dom naroda se sastoji od 18 delegata, pet Bošnjaka, pet Srba, pet Hrvata i tri iz reda Ostalih, od kojih su dvije trećine iz Federacije (uključujući dva iz reda Ostalih i ne više od četiri ili manje od dva iz reda svakog konstitutivnog naroda) i jedna trećina iz Republike Srpske (uključujući jednog iz reda Ostalih i ne više od tri ili manje od jednog iz reda svakog konstitutivnog naroda).

(a) Nominovane delegate iz Federacije biraju odgovarajući delegati u Domu naroda Federacije. Delegate iz Republike Srpske biraju odgovarajući delegati u Vijeću naroda Republike Srpske.

(b) Jedanaest članova doma naroda sačinjava kvorum, pod uslovom da su prisutna najmanje tri bošnjačka, tri hrvatska, tri srpska i dva delegata iz reda Ostalih."

Član IV. stav 3 (b), (e) i (f) mijenjaju se i glase:

"(b) Svaki dom će većinom glasova usvojiti svoj poslovnik o radu i izabrati među svojim članovima predsjedavajućeg i dva zamjenika predsjedavajućeg, s tim da će mjesto predsjedavajućeg rotirati između ova tri lica. Ne više od jednog od tih lica će biti iz reda jednog konstitutivnog naroda ili Ostalih."

"(e) Predložena odluka Parlamentarne skupštine može biti proglašena destruktivnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog, srpskog naroda ili Ostalih većinom glasova iz reda bošnjačkih, hrvatskih, srpskih ili delegata iz reda Ostalih izabranih u skladu sa stavom 1, tačka (a). Za donošenje takve odluke biće potrebna saglasnost Doma naroda, izglasana od strane većine bošnjačkih, većine hrvatskih, većine srpskih i većine Ostalih delegata koji su prisutni i glasaju."

"(f) Kada većina bošnjačkih, hrvatskih, srpskih ili Ostalih delegata stavi primjedbu na pozivanje na tačku (e), predsjedavajući Doma naroda će odmah sazvati Zajedničku komisiju, koja se sastoji od četiri delegata, od kojih je svaki izabran iz redova bošnjačkih, hrvatskih, srpskih i Ostalih delegata, u cilju razrješenja tog pitanja. Ukoliko to Komisija ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu koji će po hitnom postupku preispitati proceduralnu ispravnost slučaja."

- Amandman II. na Ustav Bosne i Hercegovine stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od prvih narednih Opštih izbora u BiH.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA USVAJANJE AMANDMANA NA USTAV BOSNE I HERCEGOVINE

Ustavni osnov za usvajanje Amandmana II. na Ustav Bosne i Hercegovine sadržan je u članu X. stav 1. Ustava Bosne i Hercegovine koji glasi da "Ovaj Ustav može biti mjenjan i dopunjavanj odlukom Parlamentarne skupštine BiH, koja uključuje dvotrećinsku većinu prisutnih i koji su glasali u Predstavničkom domu.

II. RAZLOZI ZA USVAJANJE AMANDMANA

Predloženi amandman otklanja diskriminaciju pri izboru i sastavu Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH. Otklanjanje te diskriminacije je obaveza Bosne i Hercegovine u skladu sa odredbama Evropske konvencije o ljudskim pravima i njenim protokolima. Ta obaveza je u decembru 2009. godine dodatno potvrđena i potencirana presudom Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić i Finci .

Ustav Bosne i Hercegovine trenutno nalaže da se Dom naroda sastoji isključivo od pripadnika tri konstitutivna naroda, odnosno pet Srba, koji se mogu birati isključivo iz Republike Srpske, te po pet Hrvata i Bošnjaka, koji se mogu birati isključivo iz Federacije BiH. Ove odredbe su navedenom presudom proglašene suprotnim Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima.

O B R A Z L O Ž E N J E P R E D L O Ž E N I H R J E Š E N J A

Predloženi amandman uvodi tri dodatna mjesta u Dom naroda za pripadnike iz reda Ostalih, te osigurava izbor pripadnika sva tri konstitutivna naroda i Ostalih iz oba entiteta. Predloženi amandman u potpunosti zadržava trenutno sistem po kom 2/3 delegata dolazi iz Federacije BiH a 1/3 iz Republike Srpske.

Pored garantovanog mjesta za jednog pripadnika Ostalih iz Republike Srpske i dva pripadnika Ostalih iz Federacije BiH, predloženi amandman također garantuje zastupljenost barem jednog pripadnika svakog konstitutivnog naroda iz Republike Srpske, te barem dva pripadnika svakog konstitutivnog naroda iz Federacije BiH.

Predloženi amandman u potpunosti uvažava trenutne političke realnosti u Bosni i Hercegovini, jer dozvoljava da većina delegata iz reda svakog konstitutivnog naroda dolazi iz entiteta u kom pripadnici tog naroda predstavljaju većinu stanovništva (primjera radi, amandman dozvoljava da do tri od pet delegata iz reda srpskog naroda bude birano iz Republike Srpske, kao i da do četiri (od pet) delegata iz redova hrvatskog i bošnjačkog naroda bude birano iz Federacije BiH). Istovremeno, predloženi amandman ne uslovljava takvu konstituciju Doma naroda jer bi bilo kakvo uslovljavanje te vrste predstavljalo nedozvoljenu diskriminaciju u smislu Evropske konvencije o ljudskim pravima i njenih protokola.

Predloženi amandman također u potpunosti zadržava postojeća rješenja koja garantuju da delegate u Domu naroda biraju pripadnici istog naroda u svakom entitetu. Predloženi amandman, naime, nalaže da sve delegate biraju odgovarajući etnički klubovi u Vijeću naroda Narodne skupštine Republike Srpske, odnosno u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.

Predloženi amandman ne umanjuje broj delegata iz reda konstitutivnih naroda, zadržavajući trenutnih pet delegata iz svakog naroda. Predloženi amandman, naime, isključivo uvodi tri dodatna mjesta za pripadnike Ostalih, čime se osigurava jednostavna tranzicija na novi sistem, a procedure svode na minimum koji je neophodan za usklađivanje Ustava BiH sa obavezama koje proističu iz Evropske konvencije i nedavne presude Evropskog suda za ljudska prava.

Pored ove osnovne odredbe, predloženi amandman također sadrži minimalne izmjene prateće i tehničke prirode, poput izmjene trenutne odredbe koja nalaže da Predsjedavajući i dva zamjenika rukovodstva oba doma moraju biti iz reda konstitutivnih naroda (amandman zadržava Predsjedavajućeg i dva zamjenika, te samo nalaže da najviše jedan pripadnik jednog konstitutivnog naroda ili Ostalih može obavljati ove funkcije).

Amandman također povećava kvorum na jedanaest delegata (od trenutnih devet), uzimajući u obzir povećanje ukupnog broja delegata na 18 sa trenutnih 15. Predloženi amandman zadržava odredbu po kojoj barem tri pripadnika iz reda svakog konstitutivnog naroda moraju biti prisutni za potrebe kvoruma, te njima dodaje i barem dva pripadnika iz reda Ostalih.

Predloženi amandman, konačno, uvodi mogućnost delegatima iz reda Ostalih da upotrijebe mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa, što se može smatrati tehničkom izmjenom s obzirom na osnovnu izmjenu koja pripadnike iz reda Ostalih uvodi u Dom naroda. Amandman pri tom u potpunosti zadržava sva prava i proceduralne mogućnosti koje pripadnici sva tri konstitutivna naroda trenutno uživaju u pogledu pozivanja na vitalni nacionalni interes.

Predloženi amandman, stoga: 1. Osigurava punu usklađenost Ustava BiH sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i njenim protokolima, te sa presudom Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić i Finci . BiH; 2. Zadržava trenutni broj delegata iz reda svakog konstitutivnog naroda, te uz minimalne troškove uvodi tri dodatna delegata, iz reda Ostalih; 3. U potpunosti poštuje političku realnost Bosne i Hercegovine, dozvoljavajući da većina delegata iz svakog naroda bude birana iz entiteta u kojem taj narod predstavlja većinu; 4. Istovremeno ne nalaže takvu konstituciju Doma naroda kako bi se izbjeglo kršenje Evropske konvencije na drugačiji način; 5. U potpunosti zadržava sva trenutna prava konstitutivnih naroda prilikom zaštite vitalnih nacionalnih interesa; te 6. Zadržava sva trenutna pravila i prava konstitutivnih naroda u vezi kvoruma, uz tehničko povećanje kvoruma sa devet na jedanaest delegata kako bi se uzelo u obzir povećanje ukupnog broja delegata.

Na osnovu člana X.1. Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na ___ sjednici Predstavničkog doma, održanoj ___ 20 ___ godine, i na ___ sjednici Doma naroda, održanoj ___ 20 ___ godine, donijela je

AMANDMAN III. NA USTAV BOSNE I HERCEGOVINE

U Ustavu Bosne i Hercegovine stav prvi člana V. mijenja se i glasi:

“Predsjedništvo

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine se sastoji od četiri člana: jednog Bošnjaka, jednog Hrvata, jednog Srbina, i jednog člana koji nije pripadnik nekog od konstitutivnih naroda.”

Član V. stav 1(a) mijenja se i glasi:

- “1. Izbor i trajanje mandata

(a) Članovi Predsjedništva biraju se neposredno (tako da svaki glasač glasa za popunjavanje jednog mjesta u Predsjedništvu), u skladu sa izbornim zakonom kojeg donosi Parlamentarna skupština. Ukoliko sva četiri kandidata koji dobiju najviše glasova ostvaruju biračko pravo u jednom entitetu, kandidat koji je među njima dobio najmanje glasova će biti zamjenjen kandidatom iz reda istog naroda, odnosno Ostalih, koji je idući po broju glasova a ostvaruje biračko pravo u drugom entitetu. Međutim, prvi izbori će se održati u skladu sa Aneksom 3. Opšteg okvirnog sporazuma. Bilo koje upražnjeno mjesto u Predsjedništvu će biti popunjeno u skladu sa zakonom koji će donijeti Parlamentarna skupština.”

U drugoj rečenici Člana V. stav 2(c) riječ “dva” zamjenjuje se riječju “tri”.

Član V. stav 2(d) mijenja se i glasi:

“(d) Član Predsjedništva koji se ne slaže sa odlukom, može odluku Predsjedništva proglasiti destruktivnom po vitalni interes entiteta u kom ostvaruje biračko pravo na dan izbora za Predsjedništvo, pod uslovom da to učini u roku od tri dana po njenom usvajanju. Takva odluka će biti odmah upućena Vijeću naroda Republike Srpske, ukoliko je tu izjavu dao član sa te teritorije, odnosno Domu naroda Federacije, ukoliko je takvu izjavu dao član sa te teritorije. Ukoliko takav proglas u roku od 10 dana po upućivanju bude potvrđen dvotrećinskom većinom glasova delegata iz reda istog konstitutivnog naroda, odnosno iz reda Ostalih, kao i član Predsjedništva koji je proglas donio, osporavana odluka Predsjedništva neće imati učinka.”

- Amandman III. na Ustav Bosne i Hercegovine stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od prvih narednih Opštih izbora u BiH.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA USVAJANJE AMANDMANA NA USTAV BOSNE I HERCEGOVINE

Ustavni osnov za usvajanje Amandmana II. na Ustav Bosne i Hercegovine sadržan je u članu X. stav 1. Ustava Bosne i Hercegovine koji glasi da "Ovaj Ustav može biti mjenjan i dopunjavanj odlukom Parlamentarne skupštine BiH, koja uključuje dvotrećinsku većinu prisutnih i koji su glasali u Predstavničkom domu.

II. RAZLOZI ZA USVAJANJE AMANDMANA

Ustav Bosne i Hercegovine trenutno nalaže da se Predsjedništvo BiH sastoji isključivo od pripadnika tri konstitutivna naroda, odnosno jednog Srbina koji se može birati isključivo sa teritorije Republike Srpske, te po jednog Hrvata i Bošnjaka, koji se mogu birati isključivo sa teritorije Federacije BiH. Ove odredbe su navedenom presudom proglašene suprotnim Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i njenim protokolima.

Predloženi amandman u potpunosti zadržava zastupljenost sva tri konstitutivna naroda u Predsjedništvu BiH, te samo uvodi jedno dodatno mjesto za pripadnike Ostalih. Predloženi amandman stoga osigurava jednostavnu tranziciju na novi sistem, a troškovi se svode na minimum koji je neophodan za usklađivanje Ustava BiH sa obavezama koje proističu iz Evropske konvencije i nedavne presude Evropskog suda za ljudska prava.

O B R A Z L O Ž E N J E P R E D L O Ž E N I H R J E Š E N J A

Predloženi amandman osigurava mogućnost kandidovanja svih građana Bosne i Hercegovine za mjesto u Predsjedništvu BiH bez obzira u kom dijelu zemlje žive. Predloženi amandman također osigurava mogućnost svih građana BiH da glasaju za kandidata po svom izboru bez trenutnih sužavanja limitacija na kandidate iz reda samo jednog ili dva naroda.

Predloženi amandman u potpunosti zadržava trenutnu garanciju da barem jedan član Predsjedništva BiH bude iz svakog entiteta. Predloženi amandman ni u kom slučaju ne umanjuje trenutni princip nastojanja postizanja konsenzusa. Naprotiv, umjesto trenutna dva (od tri) člana Predsjedništva koja su dovoljna da usvoje neku odluku, predloženi amandman zahtjeva saglasnost barem tri (od četiri) člana Predsjedništva.

Također, predloženi amandman u potpunosti zadržava pravo vitalnog entitetskog proglašenja od strane svakog člana Predsjedništva, kao i rješenje da se o potvrđivanju takvog proglašenja izjašnjavaju pripadnici istog konstitutivnog naroda kao i član Predsjedništva koji je proglašenje donio. Predloženi amandman u slučaju Republike Srpske takvo potvrđivanje

prebacuje iz Narodne skupštine u Vijeće naroda, čime se uspostavljaju dodatne garancije za pripadnike srpskog naroda s obzirom da bi se o proglašenju srpskog člana Predsjedništva BiH iz Republike Srpske izjašnjavali delegati iz kluba srpskog naroda u Vijeću naroda RS-a, a ne svi poslanici u Narodnoj skupštini kako je to sada slučaj.

Predloženi amandman predstavlja znatno poboljšanje u odnosu na sve ranije prijedloge za reformu izbora i sastava Predsjedništva BiH. Prije svega, dok su se ti prijedlozi uglavnom zasnivali na posrednom izboru članova Predsjedništva BiH u Parlamentarnoj skupštini BiH, predloženi amandman zadržava postojeće potpuno demokratsko rješenje po kom se članovi Predsjedništva BiH biraju neposredno od strane građana.

Pored činjenice da predstavlja znatno napredniji vid demokratije, neposredan izbor članova Predsjedništva sadrži niz drugih prednosti, pogotovo u složenoj zemlji poput Bosne i Hercegovine. Posredan izbor Predsjedništva, naime, otvara mogućnosti za neprincipijelne političke dogovore koji bi bili vezani za druga imenovanja na nivou Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo čije bi ovlasti svakako morale biti umanjene s obzirom na nedostatak direktnog mandata, bi time bilo još više oslabljeno jer bi njegovi članovi češće bili osobe koje su najviše ponudile u političkoj razmjeni sa drugim strankama, a rijeđe osobe koje uživaju izborni ili neki drugi legitimitet.

Još važnija je činjenica, međutim, da bi hrvatski narod kao najmalobrojniji bio ugrožen ukoliko bi se prihvatili ovi raniji prijedlozi. Naime, s obzirom da su ti prijedlozi predviđali da se Predsjedništvo sastoji od tri člana, bez preciziranja njihove etničke pripadnosti (što bi bilo suprotno odredbama Evropske konvencije), postojala bi opasnost da u Predsjedništvo BiH budu izabrani Srbin, Bošnjak i jedan član iz reda Ostalih. Jasno je da nacionalna struktura Parlamentarne skupštine BiH omogućava takav ishod. Šta više, hrvatski delegati u Domu naroda se vjerovatno ne bi mogli pozvati na zaštitu vitalnog nacionalnog interesa u slučaju takvog ishoda, s obzirom da bi prihvatanje takvog proglašenja nužno značilo da Hrvati imaju veća prava pri izboru u Predsjedništvo nego pripadnici Ostalih. To bi, naime, predstavljalo efektivno vraćanje na trenutni sistem, koji je Evropski sud za ljudska prava već ocijenio kao diskriminatoran.

Nadalje, neki neformalni prijedlozi koji predviđaju neposredan izbor Predsjedništva sa tri člana bi također doveli do ugrožavanja interesa hrvatskog naroda. Naime, Evropska konvencija jasno ne dozvoljava bilo kakve odredbe koje bi rezervisale samo tri mjesta za pripadnike tri konstitutivna naroda. Stoga bi svako rješenje koje predviđa tri mjesta moralo biti u potpunosti etnički neutralno, osim eventualne odredbe koja bi sprječavala izbor više od jednog člana iz nekog konstitutivnog naroda. S obzirom na ta ograničenja, takvo rješenje bi također realno moglo dovesti do situacije u kojoj bi, pored Bošnjaka i Srbina, u Predsjedništvo bio izabran pripadnik Ostalih. Hrvatski narod bi time ostao bez člana Predsjedništva u svojoj državi u kojoj imaju jednaka prava kao i druga dva naroda, ali i kao Ostali prema presudi Evropskog suda za ljudska prava.

Predloženi amandman, s druge strane, zadržava po jedno zagarantovano mjesto za pripadnike sva tri konstitutivna naroda.

Također, uvođenjem posebnog mjesta za pripadnika Ostalih bi se dodatno zaštitila mogućnost hrvatskog naroda da utiče na izbor hrvatskog člana Predsjedništva. Zbog znatnih razlika u ukupnom broju stanovnika iz svakog naroda, trenutni sistem omogućava izbor hrvatskog člana Predsjedništva glasovima drugih naroda. Uvođenje četvrtog člana Predsjedništva bi uticalo na rasipanje takvih glasova na još jednog člana, čime bi hrvatski narod imao znatno veću kontrolu nad izborom hrvatskog člana Predsjedništva.

Uvođenje četvrtog mjesta za pripadnike Ostalih je, stoga, jedini način da se osigura, i u formalnom i u praktičnom smislu, zastupljenost sva tri konstitutivna naroda u Predsjedništvu BiH, uz istovremeno poštivanje obaveza iz Evropske konvencije. Naime, zadržavanje tri člana Predsjedništva BiH nakon presude Evropskog suda za ljudska prava ne dozvoljava zadržavanje zagarantovanih mjesta za pripadnike konstitutivnih naroda jer se time krše prava Ostalih. Bilo kakvo otklanjanje tih garancija, međutim, u praktičnom smislu prijeti da pripadnike barem jednog konstitutivnog naroda ostavi bez mjesta u Predsjedništvu BiH, čime se direktno ugrožavaju interesi tog naroda.

Ovaj prijedlog nosi minimalne budžetske troškove, te je u svakom slučaju više finansijski prihvatljiv od prijedloga koji bi posrednim izborom Predsjedništva tu instituciju sveli na ceremonijalni nivo. Naime, troškovi četiri člana Predsjedništva BiH koji obavljaju odgovorne i suštinske zadatke su svakako više opravdani od troškova tri člana Predsjedništva koji obavljaju gotovo isključivo ceremonijalne funkcije.

Predloženi amandman, stoga: 1. Osigurava punu uskladenost Ustava BiH sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i njenim protokolima, te sa presudom Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić i Finci v. BiH; 2. Zadržava po jedno zagarantovano mjesto u Predsjedništvu BiH za pripadnike sva tri konstitutivna naroda, te uz minimalne troškove uvodi jednog dodatnog člana, iz reda Ostalih; 3. U potpunosti poštuje političku realnost Bosne i Hercegovine, osiguravajući da barem jedan član Predsjedništva dolazi iz svakog entiteta; 4. Zadržava trenutna najnaprednija demokratska rješenja u vezi neposrednog izbora članova Predsjedništva; 5. U potpunosti zadržava sva trenutna prava konstitutivnih naroda prilikom zaštite vitalnih interesa; te 6. Zadržava, i čak unaprjeđuje, sva trenutna prava i pravila u vezi proglašavanja tih interesa i potvrđivanja takvih proglašenja.

PRIMLJENO:	28-10-2011		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02	01-1033-7/11		

Uvod

- Opredijeljeni za realizaciju presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu temeljem apelacije Sejdić-Finci,
- Zalažući se za Bosnu i Hercegovinu državu tri ravnopravna konstitutivna naroda u kojoj će se jamčiti građanska prava svim njenim građanima, kako onima koji se izjašnjavaju pripadnicima konstitutivnih naroda tako i onima koji se ne izjašnjavaju pripadnicima konstitutivnih naroda ili su pripadnici nacionalnih manjina (u daljem tekstu skraćeno kao „Ostali“).
- Svjesni da Ustav (aneks 4 Mirovnog sporazuma iz Daytona) sadrži i druge diskriminatorne odredbe osim onih o kojima je presudio Europski sud temeljem aplikacije Sejdić-Finci,
- HDZ 1990, predlaže da se Presuda implementira ugrađujući u Ustav amandmane koji se odnose na izbor Doma naroda i Predsjedništvo B i H n sljedeći način:

Amandman I

Dom naroda

Dom naroda sastoji se od 48 izaslanika.

Iz Federacije BiH bira se dvije trećine, a iz Republike Srpske jedna trećina izaslanika.

Iz Federacije BiH bira se 14 Hrvata, 14 Bošnjaka, dva Srbina i dva predstavnika onih koje se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednog od konstitutivnih naroda („Ostali“).

Iz Republike Srpske bira se 13 Srba, jedan Hrvat, jedan Bošnjak i jedan predstavnik onih koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednog od konstitutivnih naroda.

Petnaest članova predstavljaju Hrvate, petnaest Bošnjake i petnaest Srbe, a tri predstavljaju one građane koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednog od konstitutivnih naroda.

Nominirane hrvatske, bošnjačke i srpske izaslanike iz Federacije BiH biraju hrvatski, bošnjački odnosno srpski izaslanici Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, a nominirane kandidate iz reda onih koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednog od konstitutivnih naroda izaslanici iz reda „Ostalih“ u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH konstituiraju svi zastupnici izabrani u županijske/kantonalne skupštine u Federaciji BiH na način da se utemeljuju ad h

sazivi konstitutivnih naroda i sazivi „Ostalih“ pri čemu svaki saziv konstitutivnog naroda i saziv „ostalih“ između sebe izabiru odgovarajući broj izaslanika svog naroda i predstavnika „ostalih“ u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH .

Nominirane hrvatske, bošnjačke i srpske izaslanike iz Republike Srpske biraju hrvatski, bošnjački, odnosno srpski izaslanici Vijeća naroda Narodne skupštine Republike Srpske, a kandidata iz reda onih koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednog od konstitutivnih naroda, izaslanici iz reda „ostalih“ u Vijeću naroda Republike Srpske.

Vijeće naroda narodne skupštine Republike Srpske konstituiraju svi zastupnici izabrani u Narodnu skupštinu Republike Srpske na način da se utemeljuju ad hoc sazivi konstitutivnih naroda i saziv „Ostalih“ pri čemu svaki saziv konstitutivnog naroda i saziv „Ostalih“ izabiru odgovarajući broj izaslanika svog naroda u Vijeću naroda Narodne skupštine Republike Srpske.

Za slučaj nedostajućeg broja onih koji u entitetima konstituiraju ad hoc sazive konstitutivnih naroda i saziv „Ostalih“ pitanje će se riješiti izbornim zakonom.

Kvorum u Domu naroda čini 28 članova, s tim da je nazočno najmanje devet hrvatskih, devet bošnjačkih i devet srpskih izaslanika.

Amandman 2.

Članak V Predsjedništvo mijenja se i glasi:

Bosna i Hercegovina ima Predsjedništvo koje se sastoji od tri člana od kojih se jedan bira iz Republike Srpske i dva iz Federacije Bosne i Hercegovine.

1. Izbor i trajanje mandata

- a. Članove Predsjedništva Bosne i Hercegovine bira Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine iz reda izabranih zastupnika Zastupničkog doma Parlamenta BiH.
- b. Svaki zastupnik, klub zastupnika ili grupa zastupnika u Zastupničkom domu mogu kandidirati po jednog kandidata za člana Predsjedništva.
- c. Prijedlozi kandidata upućuju se Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH
- d. Dom naroda razmatra dostavljene prijedloge i utvrđuje zajedničku listu kandidata većinom glasova ukupnog broja izabranih izaslanika Doma naroda uključuje većinu glasova izabranih izaslanika u svakom klubu

- konstitutivnih naroda.
- e. Utvrđena zajednička lista upućuje se u Zastupnički dom na potvrđivanje
  - f. Zastupnički dom se izjašnjava o zajedničkoj listi.
  - g. Ukoliko Zastupnički dom ne potvrdi zajedničku listu postupak kandidiranja i izbora se ponavlja.
  - h. U slučaju da i u drugom krugu Zastupnički dom ne potvrdi zajedničku listu, smatra se da su izabrani kandidati sa zajedničke liste koju je utvrdio Dom naroda.
  - i. Činom davanja i potpisivanja svečane izjave članovi Predsjedništva preuzimaju dužnost.
  - j. Članovi Predsjedništva će donijeti Poslovnik o radu kojim će urediti sva pitanja vezana za sazivanje, konstituiranje, predsjedavanje i rad Predsjedništva.
  - k. Mandat članova Predsjedništva traje četiri godine,
  - l. Svako upražnjeno mjesto u Predsjedništvu popunjavati će se po istoj proceduri po kojoj se biraju članovi Predsjedništva u roku od 30 dana od dana upražnjenja pozicije. Ukoliko se najkasnije u roku od 60 dana ne popuni upražnjena pozicija, prestaje mandat i preostalih članova Predsjedništva, te se postupak izbora svih članova Predsjedništva ponavlja sukladno ovom Ustavu.

Alternativa:

Razrađivali smo i opciju izravnoga izbora članova Predsjedništva ali ona bi zahtijevala puno veće intervencije u ustavima BiH i entiteta i izbornom zakonu BiH. Inače postoji rizik da se naruši, odnosno pogorša ravnoteža pozicija konstitutivnih naroda, ili pak da se zadrže postojeće ili uvedu nove diskriminacije u Ustav.

Napomena: Ove prijedloge je potrebno transformirati u amandmane a ostale članke Ustava uskladiti s ovim amandmanima, te dodati amandman koji precizira u kojem roku se moraju uskladiti entitetski ustavi s Ustavom B i H.

Zaključak:

Ovi prijedlozi se odnose isključivo na provedbu presude Europskog suda za ljudska prava inače HDZ 1990 smatra da B i H treba novi Ustav koji će je učiniti stabilnom i prosperitetnom zemljom tri ravnopravna naroda i svih građana, koji treba uključivati i novu teritorijalnu organizaciju koja podrazumijeva više od dvije federalne jedinice.

U Sarajevu, 25. listopada 2011.

Dr. Božo Ljubić zastupnik u Zastupničkom domu PS B i H, član Povjerenstva